

Input NVO bij de vorming van een nieuw kabinet

(Ortho)pedagogen staan voor een veilige en gezonde opvoeding, ontwikkeling, kwaliteit van leven en welbevinden. Van kinderen, jongeren en van mensen in een zogeheten afhankelijkheidsrelatie, zoals mensen met een (verstandelijke) beperking of ouderen. We willen passende, betaalbare en voor iedereen toegankelijke zorg en onderwijs voor mensen die dat nodig hebben. Onnodige zorg willen we voorkomen. En dat kunnen we!

Door in te zetten op preventie. Door met gedegen wetenschappelijke vakkennis te analyseren wat mensen (nog) wél kunnen en wat zij nodig hebben om beter te functioneren. Het aangrijpingspunt voor het handelen van (ortho)pedagogen ligt in de interactie tussen client en diens fysieke en sociale omgeving zoals ouders, naasten en andere deskundigen en is daarmee context specifiek.

De NVO, de beroepsvereniging van pedagogen en onderwijskundigen, geeft u graag zeven speerpunten mee bij de gesprekken over de vorming van een nieuw kabinet.

1. Intervenier in geval van (kinder)armoede

Armoede leidt maar al te vaak tot cognitieve, sociale en mentale achterstand, bij ouders en daarmee ook bij hun kinderen. Help scholen en (jeugd)gezondheidszorg om problematiek die ontstaat als gevolg van armoede te signaleren. Zet tegelijkertijd in op interventies om de gezonde opvoedings-, ontwikkelings- en mentale situatie te herstellen én op eventuele maatregelen om bestaanszekerheid te waarborgen.

Benut wetenschappelijk onderzoek, zoals de inzichten van prof. dr. Nicole Lucassen, pedagoog en bijzonder hoogleraar Kinderarmoede aan de Erasmus Universiteit Rotterdam.

De Raad voor Volksgezondheid en Samenleving (RVS) dringt in het advies 'Kinderen uit de knel' aan op een integrale benadering van maatschappelijke vraagstukken. Meer dan 40% van de ouders in Nederland ervaart problemen op gebieden zoals wonen, schulden of gezondheid. Dat heeft directe gevolgen voor de gezinssituatie.

Orthopedagogen hebben oog voor die brede context, zijn werkzaam in jeugdhulp, onderwijs, gehandicaptenzorg, ggz18+ en ouderenzorg en kunnen hier een grote rol in spelen. Zorg ervoor dat ook andere domeinen (dan jeugdhulp) kunnen bijdragen aan het gezond en veilig opgroeien van een nieuwe generatie, ook als kinderen nog niet kampen met problemen die om de inzet van jeugdhulp vragen.

2. Zorg voor extra ondersteuning om gelijke kansen te borgen

Inzet op gelijke kansen kan opvoedings-, ontwikkelings- en gezondheidsproblemen voorkomen of verminderen. Onderwijs is een recht voor iedereen. Zorg dat alle kinderen dat recht zoveel mogelijk benutten en faciliteer een inclusief onderwijs.

Er is een nijpend lerarentekort en de primaire taak van leraren, onderwijs geven, staat daardoor onder druk. Hierdoor kunnen leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben, in de knel komen. Ook docenten dreigen uit te vallen. Orthopedagogen hebben expertise in preventie en werken contextgericht. Zij geven evidence-based trainingen, individuele begeleiding en leerkrachtcoaching. Daarnaast zorgen zij ervoor dat leerlingen passende ondersteuning krijgen door diagnostiek en behandeling in te zetten waar nodig. Hierdoor wordt problematiek vroeg gesignaleerd, verergering voorkomen en toestroom naar jeugdhulp verminderd. Faciliteer een stevige samenwerking tussen scholen en jeugdhulp, en zorg ervoor dat kinderen die jeugdhulp nodig hebben, zo goed mogelijk (passend) onderwijs blijven volgen.

Bied kinderen die naar ons land zijn gevlucht, veiligheid, stabiliteit en rust. Heb meer oog voor deze kinderen, ze moeten kunnen herstellen van vaak traumatische vluchtervaringen.

3. Bevorder én faciliteer thuisnabije zorg

Mensen willen het liefst zo lang mogelijk thuiswonen, in een omgeving die zo thuis-nabij mogelijk is. Dat geldt voor kinderen en jongvolwassenen voor wie bijvoorbeeld uithuisplaatsing dreigt, voor mensen met een (verstandelijke) beperking, mensen die kampen met mentale gezondheid en voor ouderen.

In de ouderenzorg en de ggz voert de medische insteek nog te vaak de boventoon. Orthopedagogen brengen een ander perspectief in, namelijk behoud en/of bevorderen van kwaliteit van leven en welbevinden. Daarbij gebruiken (ortho)pedagogen een contextgerichte, mediatieve aanpak. Langer thuis blijven wonen lukt alleen als we naast verpleging en medische zorg ook inzetten op welzijn, dagstructuur en betekenisvolle relaties – precies waar (ortho)pedagogen gespecialiseerd in zijn.

Een stevige pedagogische basis draagt bij aan preventie en aan thuisnabije zorg. Maak ruimte voor beleid waar in minder wordt gekeken naar het individu, symptomen en stoornissen en meer naar gezin, omgeving, kwaliteit van leven en welbevinden.

Het Verdrag inzake de Rechten van het Kind en het VN-verdrag handicap zijn twee ankers voor onze beroepsgroep. De Kinderrechtentoets wordt inmiddels steeds breder omarmd. Het is mooi als er ook een 'Inclusietoets' van de grond komt. Faciliteer dit zodat kinderen, jeugdigen en mensen met beperking van begin af aan bij beleid worden betrokken in plaats van achteraf.

4. Reduceer arbeidsmarkttekorten en wachtlijsten

Onderwijs en zorg staan onder druk. Er zijn onacceptabele wachtlijsten in alle zorgdomeinen en zorgaanbieders kampen met grote personeelstekorten. Wachtlijsten in bijvoorbeeld de ggz worden mede in stand gehouden door regiebehandelaarschap steeds verder 'hogerop' te beleggen en beperkingen die vrijgevestigde orthopedagogen worden opgelegd. Zorg ervoor dat vakbekwame professionals worden ingezet en niet allerlei beperkingen krijgen opgelegd.

Om passende zorg kwalitatief en toegankelijk te houden is het belangrijk de instroom van voldoende expertise te waarborgen. Uit diverse onderzoeken in opdracht van VWS blijkt dat werkgevers staan te springen om orthopedagogen-generalist. Zorg ervoor dat de opleiding tot orthopedagoog-generalist bekostigd wordt zodat de instroom van deze BIG-geregistreerde professional toeneemt en de wachtlijsten afnemen.

5. Waarborg vakbekwaamheid

Passende zorg en eventueel domeinoverstijgende zorg is maatwerk en wordt vaak op lokaal of regionaal niveau geregeld. Ruimte en flexibiliteit is nodig, maar kwaliteitsborging ook. Maak daarom gebruik van de normen van de beroepsgroepen zelf. Denk daarbij aan beroeps-codes, kwaliteitsregisters, (vakinhoudelijke) richtlijnen en (lerend) tuchtrecht. De NVO en het Kwaliteitsregister Jeugd (SKJ) kennen registraties op zowel master- als postmasterniveau. Zet universitair opgeleide masters in als dat kan en zet postmasterprofessionals, zoals de orthopedagoog-generalist, in als dat gezien de zorgvraag noodzakelijk is.

6. Een leven lang ontwikkelen

Professionals ontwikkelen zich gedurende hun loopbaan; afhankelijk van wat zij voor hun beroepsuitoefening nodig hebben, hun ambities en de behoefte van hun werkgever kan dat bij- en nascholing op een specifiek gebied zijn (denk aan multi-probleem-gezinnen, dyslexie of kindermishandeling); een bepaalde therapie (zoals cognitieve gedragstherapie); of een vervolg-beroepsopleiding, die tot een kwalificatie en aparte (BIG)registratie leidt. Het kan zijn dat een opleiding voldoende bagage biedt om opleiding tot een ander beroep te volgen (bijvoorbeeld om als master psycholoog de opleiding tot orthopedagoog-generalist te volgen of als master orthopedagoog de opleiding tot gz-psycholoog). De combinatie van beroepen kan juist die expertise bieden waaraan in de zorg behoefte is. De NVO pleit er dan ook voor om, in het kader van Een leven lang ontwikkelen, die diversiteit en flexibiliteit te behouden.

7. Behoud expertise en zorg voor faire tarieven

Geef ruimte en vertrouwen aan professionals zodat zij met plezier in de zorg en het onderwijs blijven werken. Orthopedagogen in de gehandicaptenzorg maken zich zorgen om de continuïteit van groepsleiders, met wie zij nauw samenwerken én op zijn aangewezen. Professionals in de gesloten jeugdzorg krijgen veel voor hun kiezen. Zij verdienen ruimte om de slag naar kleinschalige opvang te kunnen maken. Vrijgevestigde professionals in de jeugdzorg staan onder druk door gemeentelijk beleid en aanbestedingsprocedures. Doordat ze vaak gespecialiseerd zijn, kunnen ze maatwerk leveren dat precies aansluit bij wat een kind of gezin nodig heeft. Ze werken dichtbij en zijn goed ingebed in het lokale netwerk. Help mee om een divers jeugdhulplandschap te realiseren, met grote instellingen én kleinere, vrijgevestigde praktijken.

Goede arbeidsvoorwaarden en faire tarieven helpen om essentiële expertise in onderwijs en zorg te behouden. Zorg daarom voor goede contractering, passende tarieven en waardering voor professionals, waaronder (ortho)pedagogen en orthopedagogen-generalist.